

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2022. gada 2. jūnijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto personas K (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 80/2022) un tā papildinājumus (reģ. Nr. Z-395),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Latvijas Republikas
Advokatūras likuma (turpmāk – Advokatūras likums) 16. panta 3. punktu
(turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes
(turpmāk – Satversme) 106. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka no zvērinātu advokātu skaita izslēdz
personas, pret kurām kriminālprocess par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu
izbeigts uz nereabilitējoša pamata.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par
to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. –19.³ panta prasībām;

- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja ir zvērināta advokāte. Pret Pieteikuma iesniedzēju tika uzsākts kriminālprocess, taču vēlāk ar procesa virzītāja lēmumu, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 377. panta 3. punktu, tas tika izbeigts uz nereabilitējoša pamata.

Pieteikuma iesniedzēja 2022. gada 20. janvārī esot saņēmusi Latvijas Zvērinātu advokātu padomes (turpmāk – Padome) vēstuli, kurā norādīts, ka pirmšķietami pastāvot pamats Pieteikuma iesniedzējas izslēgšanai no zvērinātu advokātu skaita, pamatojoties uz apstrīdēto normu, un ka Padomes sēdē tiks izskatīts jautājums par viņas atbilstību zvērinātiem advokātiem Advokatūras likumā noteiktajām prasībām. Taču, ņemot vērā, ka vairāki zvērināti advokāti plāno apstrīdēt Satversmes tiesā apstrīdētajā normā un Advokatūras likuma 16. panta 4. punktā noteikto aizliegumu turpināt veikt zvērināta advokāta pienākumus, lēmuma pieņemšana par Pieteikuma iesniedzēju un citiem zvērinātiem advokātiem, attiecībā uz kuriem ir konstatējami šajās normās noteiktie apstākļi, esot atlikta.

Personas pamattiesību aizskārums Satversmes tiesas likuma izpratnē ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma radījusi vai rada nelabvēlīgas sekas pieteikuma iesniedzējam, piemēram, tiesību norma, kuru persona uzskata par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai, tai ir piemērota. Tomēr pamattiesību aizskārums var tikt konstatēts arī gadījumos, kad apstrīdētā norma personai nav piemērota, bet pastāv tāds apstākļu kopums, kas ļauj Satversmes tiesai pārliecināties par aizskāruma esamību. Turklāt uzskatāms, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas pieteikuma iesniedzējam arī tad, ja tiesību norma jau tagad liek personai pieņemt lēmumus, kuru vēlāka grozīšana nebūs iespējama

un ir skaidri noteicams, ka un kā personas tiesības nākotnē tiks aizskartas (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 21.1. un 23. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma viņai vēl nav piemērota, taču tā neparedz Padomei rīcības brīvību lēmuma par personas izslēgšanu no zvērinātu advokātu skaita pieņemšanā. Tāpēc tas esot nenovēršami, ka apstrīdētā norma viņai tiks piemērota un radīs Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertu pamattiesību aizskārumu. Tādējādi pieteikumā ir sniegts pamatojums tam, ka un kā Pieteikuma iesniedzējas pamattiesības nākotnē tiks aizskartas.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Tā kā pieteikumā ir pamatots, ka apstrīdētā norma radīs Pieteikuma iesniedzējai pamattiesību aizskārumu nākotnē, uz pieteikumu nav attiecināmas Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā un ceturtajā daļā noteiktās prasības.

7. Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas noteikto kārtību pieteikuma izskatīšanas stadijā Satversmes tiesas kolēģija izlemj arī jautājumu par pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos ietvertās informācijas pieejamību.

Izlemjot šo jautājumu, kolēģija izvērtē, vai ierobežotas pieejamības noteikšana pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos ietvertajai informācijai aizsargās personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, tostarp nodrošinās tās datu aizsardzību, neaizskars tās tiesības uz taisnīgu tiesu un netraucēs objektīvai tiesas procesa norisei, kā arī nepārkāps sabiedrības tiesības iegūt informāciju par konstitucionālo tiesvedību (*sal. sk. Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”*).

Pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos ir ietverta informācija par kriminālprocesu, kas uzsākts un izbeigts attiecībā pret Pieteikuma iesniedzēju. Šī informācija ietilpst Satversmes 96. pantā ietverto personas tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību tvērumā, kā arī kopā ar personu identificējošu informāciju ir uzskatāma par personas datiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk –Regula 2016/679) 4. panta 1. punkta izpratnē. Savukārt šo personas datu izpaušana ir uzskatāma par datu apstrādi Regulas 2016/679 4. panta 2. punkta izpratnē.

Atbilstoši Regulas 2016/679 10. pantam datu par personas sodāmību un pārkāpumiem vai ar tiem saistītiem drošības pasākumiem apstrādi, pamatojoties uz regulas 6. panta 1. punktu, veic tikai oficiālas iestādes kontrolē vai tad, ja apstrādi atļauj Eiropas Savienības vai dalībvalsts tiesību akti, paredzot atbilstošas garantijas datu subjektu tiesībām un brīvībām. Konkrētajā gadījumā atbilstoši Regulas 2016/679 6. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datu apstrādes tiesiskais pamats ir uz Satversmes tiesu attiecināmi juridiski pienākumi, kas noteikti Satversmes tiesas likumā. Tomēr atbilstoši Regulas 2016/679 5. panta 1. punkta „c” apakšpunktam personas datiem jābūt adekvātiem, atbilstīgiem un jāietver tikai tā informācija, kas nepieciešama personas datu apstrādes nolūkā.

Kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzējas datu izpaušana izraisītu tādu kaitējumu viņas tiesībām un likumiskajām interesēm, kas būtu lielāks par sabiedrības ieguvumu. Konkrētajā gadījumā Satversmes tiesai tās kompetences īstenošanai un likumā noteikto pienākumu veikšanai nav nepieciešams izpaust šīs personas identificējošu informāciju. Tādēļ šajā lēmumā Pieteikuma iesniedzēju identificējoša informācija ir anonimizēta un informācijai par viņas identitāti ir nosakāma ierobežota pieejamība, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, kā arī Satversmes tiesas 2016. gada 22. novembra rīcības sēdes lēmumu „Par kārtību, kādā pieteikuma izskatīšanas stadijā izlemjams lūgums ierobežot pieteikumā ietvertās informācijas pieejamību”, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Latvijas Republikas Advokatūras likuma 16. panta 3. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” pēc personas K pieteikuma (pieteikums Nr. 80/2022).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2022. gada 2. augustam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

3. Noteikt ierobežotu pieejamību, kas ir spēkā līdz Satversmes tiesas galīgā nolēmuma pieņemšanai, informācijai par personas K identitāti.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Gunārs Kusiņš